

مصوبه جدید هیأت وزیران گردشگران را بار دیگر سوار قطار توریسم پایدار می کند رونق طبیعت گردی با اصلاح یک آیین نامه

عکس / میزان

شد. طرح توسعه اکوتوریسم پارک ملی «خبر» کرمان و طرح توسعه اکوتوریسم آشوراده به لحاظ پیشرو بودن در ایجاد جریانی تازه و تغییر مدل های مدیریتی حفاظتی و فیزیکی به سمت مدل های مشارکتی و بهره برداری خردمندانه، اهمیتی ویژه یافتند.

بهترین مدل حفاظت پایدار

فلسفه وجودی مناطق حفاظت شده، حفظ ژن، گونه، اکوسیستم و حفظ زنجیره ارتباطی اجزای یک محیط واجد ارزش است و هیچ عاملی نباید سطح حساسیت این مهم را تعدیل کند. یکی از روش های کاهش تعارضات گوناگون موجود در این زمینه، توسعه اکوتوریسم و گردشگری مسئولانه است. حدود یک پنجم مساحت مناطق حفاظت شده کشور با عنوان «مناطق امن» دارای قوانینی سختگیرانه است، اما مناطق دیگر در خطر تعرض از سوی جوامع انسانی مانند گردشگران یا جوامع محلی، شکارچیان، دامداران و برداشت کنندگان قرار

دارند. پروژه های زمین خواری و معدن گاو بی محابا هم از دیگر خطرات است. توسعه اکوتوریسم با توجه به الزامات آن، از بهترین مدل ها برای حفاظت پایدار قلمداد می شود؛ راهی برای کاهش کم توجهی مردم بویژه جوامع محلی به امور حفاظت و بهره برداری خردمندانه. طی سال های اخیر لزوم بازنگری در آیین نامه کمیته ملی طبیعت گردی اهمیت ویژه ای یافت و سال گذشته جلسات کارشناسی متعددی در مورد آیین نامه، گاستی ها و الزامات جدید با حضور نمایندگان سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری، سازمان زمین شناسی و برخی صاحب نظران عرصه اکوتوریسم و میراث طبیعی کشور به میزبانی معاونت گردشگری وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی برگزار شد. همزمان با تصویب این آیین نامه، دولت ارسال شد و نهایتاً آیین نامه جدید در تاریخ ۱۵ فروردین ماه ۱۴۰۳ به تصویب هیأت وزیران رسید. حالا پس از ۱۹ سال شاهد اصلاح

بموقع ظرفیت های قانونی در مسیر ایجاد روش های نوین مدیریتی در عرصه های طبیعی کشور در چهارچوب اصول گردشگری پایدار در قالب طبیعت گردی هستیم. اضافه شدن سازمان زمین شناسی به جمع اعضای کمیته، شرایطی بهتر را در راستای افزایش مشارکت مردمی در روند های حفاظت پایدار و بهره برداری خردمندانه، ساماندهی جریان های طبیعت گردی آینده و کاهش نابسامانی های این حوزه فراهم می آورد. افزایش ارتباط ارگانیک میان نهادهای متولی، هدف دیگر آیین نامه جدید است و تکمیل مسیری که پیش از این آغاز شده بود. در نهایت با توجه به روندهایی کلان همچون رشد جمعیت، کاهش جمعیت روستایی و افزایش شهرنشینی، گرایش به طبیعت و سفر به مقاصد ساحلی، جنگلی و بیابانی بیشتر می شود. با توجه به تغییرات اقلیمی و افزایش حساسیت های زیست محیطی لازم است توجه به عرصه های مختلف جدی تر و فراگیرتر شود. آیین نامه جدید و تلاش های کمیته ملی طبیعت گردی، بخشی از آیین نامه های مقرر

گردی و تنوع فرهنگی محسوب می شود، با توجه به این شرایط، رفتاری هوشمندانه از جمله تدوین آیین نامه کمیته ملی طبیعت گردی داشت. اهمیت گردشگری، حفاظت و بهره برداری خردمندانه از این بخش و توجه به مسائل انسانی بویژه جوامع محلی و میزبان، از اهداف این نگرش بود که در آیین نامه مذکور بروز یافت. توجه به سند طبیعت گردی، دانش افزایی کارشناسان طبیعت گردی، افزایش خدمات گردشگری طبیعت محور، مؤسسه های آموزشی تخصصی، راهنمایان تخصصی، شکل گیری رشته طبیعت گردی در مراکز علمی و دانشگاهی تا مقاطع تحصیلات تکمیلی و ثبت پهنه های طبیعی ارزشمند بیابان لوت و جنگل های هیرکانی در فهرست میراث جهانی یونسکو، رویدادی بسیار مهم در حوزه طبیعت گردی کشور است.

اولین اتفاق مشترک بین گردشگری و طبیعت

صدر اولین مجوز توسعه اکوتوریسم در مناطق چهارگانه تحت نظر سازمان حفاظت محیط زیست، اولین اتفاق مشترک گردشگری و طبیعت در بالاترین سطح حفاظتی از رویدادهای ارزشمند بود. طرح بزرگ اکوتوریسم پارک ملی «خبر» در کرمان، با هدف تجربه مدل های نو در حفاظت و بهره برداری خردمندانه از عرصه های حفاظت شده که توسط بخش خصوصی در چهارچوب طرح جامع مدیریت این پارک انجام گرفت، رویدادی مهم بود. پیش از دو سال زمان برد تا بخش های مختلف ملاحظات اکولوژیکی، حقوقی و اقتصادی آن را مورد سنجش قرار دادند. همچنین توجه به جامعه محلی و افزایش سطح تعامل و مشارکت مردم این منطقه از دیگر دغدغه های این پروژه بود. گردشگری در گذشته معطوف به برخی مناطق ساحلی، جنگلی و مذهبی بود، اما امروزه گستردگی خدمات از کلاشهرها به شهرهای کوچک حتی روستاهایی در دورترین نقاط گسترش یافته است. تغییرات جدی حاصل جمعیت جوان و گسترش رفت و آمد به محیط های طبیعی،

گزارش خبری-تحلیلی

محمدجهانشاهی

دبیر کمیته ملی طبیعت گردی کشور و عضو انجمن بین المللی طبیعت گردی

۱۹ سال از تدوین و ابلاغ آیین نامه کمیته ملی طبیعت گردی می گذرد؛ اتفاقی که به نوبه خود قابل ستایش محسوب می شود. قرن جدید با درک شرایط محیط زیستی و چالش های حاصل از بهره برداری های بی رویه و گسترش صنایع آلاینده، با حساسیتی تازه نسبت به این دغدغه ها آغاز شد؛ قرنی که همزمان با این شرایط، گسترش و روندسازی فعالیت های چندبعدی و پرسرعت را با خود داشت. فعالیت های صنعتی و خدماتی که صدها میلیون نفر از جامعه انسانی را درگیر فرایندهای خود کرده بود؛ صنعت گردشگری.

پایان دهه اول قرن جدید و ثبت رکورد پیش بینی شده یک میلیارد گردشگر با گردش مالی یک تریلیون دلاری و مهم تر، گستردگی دامنه فعالیت صنعت گردشگری از کشورهای مدرن و ثروتمند تا فقیرترین کشورهای جهان، نشانه موجودیت یکی از گسترده ترین ابزارهای دنیای امروز است. همچنین اواخر قرن ۲۰ و دهه ۹۰ میلادی، شاهد گفتمان توسعه پایدار و تدوین نظریه های کنترلی و تقویت رفتارهای خردمندانه، توجه به مکانیزم های بهره برداری پایدار و تلاش برای تغییر روندهای ناپایدار هستیم. بنابراین فشار بر عرصه های طبیعی برای بهره برداری بیشتر، افزایش شاخص های اقتصادی و درآمد ناخالص داخلی، جهان را به عرصه ای رقابتی تبدیل کرده بود که پیامدهایش هر روز بیشتر و حاصلش دغدغه ها و نشست های بین المللی پیوسته بود تا درباره وضعیت آینده هشدار بدهد.

صنعت گردشگری با درک شرایط، توجه به نیازهای گردشگران امروز و فردا را مهم قلمداد و بر گسترش گردشگری پایدار تأکید کرد. ایران که جزو کشورهایی با تنوع بالا به لحاظ

صدر اولین مجوز توسعه اکوتوریسم در مناطق چهارگانه تحت نظر سازمان حفاظت محیط زیست، اولین اتفاق مشترک گردشگری و طبیعت در بالاترین سطح حفاظتی از رویدادهای ارزشمند بود.

طرح بزرگ اکوتوریسم

پارک ملی «خبر» در کرمان، با هدف تجربه

مدل های نو در حفاظت

و بهره برداری خردمندانه از عرصه های

حفاظت شده که

توسط بخش خصوصی در

چهارچوب طرح جامع

مدیریت این پارک

انجام گرفت، رویدادی مهم

بود

پرونده ۸ روستای ایران ۱۸ اردیبهشت به سازمان جهانی گردشگری ملل متحد می رود رقابت برای ثبت جهانی

عکس / تسنیم

شالیاپان درباره شرایط مورد نیاز برای روستاهای متقاضی نیز اینطور توضیح داد: جمعیتی کمتر از ۱۵ هزار نفر، قرار گرفتن در منطقه ای که به لحاظ طبیعی دارای ویژگی های خاصی است، جمله شرایط مورد نیاز روستاهای متقاضی است. همچنین فعالیت های سنتی از جمله کار کشاورزی، جنگلپایی، نگهداری از دام و ماهیگیری و امراض معاش از این راه، دارا بودن کل جامعه از فرهنگ، سبک زندگی و ارزش های مشترک و نقش موتور محرکه بودن گردشگری در روستاهای مورد نظر از جمله شرایط مورد نیاز روستاهای متقاضی است.

معاون گردشگری کشور درباره آخرین وضعیت پرونده ثبت جهانی ۸ روستای ایران گفت: پرونده ۸ روستای ایران برای ثبت جهانی در حال تدوین است تا پیش از موعد ارسال (۱۸ اردیبهشت ماه)، به سازمان گردشگری ملل متحد ارسال شود. علی اصغر شالیاپان درباره اسامی این روستاها گفت: در سال ۲۰۲۴ ایران امکان ارسال ۸ پرونده به سازمان گردشگری ملل متحد دارد که پس از بررسی های به عمل آمده ۸ روستا به عنوان کاندید انتخاب شدند که می توان به روستای ایبانه (اصفهان)، روستای کندلوس (مازندران)، پالنگان (کردستان)، بیشه (لرستان)، میمند (کرمان)، روستای فهرج (یزد)، اصفهک (خراسان جنوبی)، و قلعه بالا (سمنان) اشاره کرد.

دو روستای سهیلی (استان هرمزگان - قشم) و روستای قاسم آباد (استان گیلان) نیز در فهرست پشتیبانی قرار گرفتند. او بهره برداری از قابلیت های موجود در صنعت گردشگری و ایجاد تحول، توسعه روستایی، افزایش سطح رفاه و آسایش جامعه را از مهم ترین اهداف این طرح دانست و افزود: این طرح با هدف حفظ موجودیت و طبیعت روستا، صیانت از تنوع و ارزش های فرهنگی آن و ارتقای سیستم های آموزشی در روستاها با هدف افزایش آگاهی روستائیان ارائه شده است.

زیست بوم

۲۰۲۴ سال

در سال ۲۰۲۴ ایران امکان ارسال ۸ پرونده به سازمان گردشگری ملل متحد دارد که پس از بررسی های به عمل آمده ۸ روستا به عنوان کاندید انتخاب شدند که می توان به روستای ایبانه (اصفهان)، روستای کندلوس (مازندران)، پالنگان (کردستان)، بیشه (لرستان)، میمند (کرمان)، روستای فهرج (یزد)، اصفهک (خراسان جنوبی)، و قلعه بالا (سمنان) اشاره کرد.

او بهره برداری از قابلیت های موجود در صنعت گردشگری و ایجاد تحول، توسعه روستایی، افزایش سطح رفاه و آسایش جامعه را از مهم ترین اهداف این طرح دانست و افزود: این طرح با هدف حفظ موجودیت و طبیعت روستا، صیانت از تنوع و ارزش های فرهنگی آن و ارتقای سیستم های آموزشی در روستاها با هدف افزایش آگاهی روستائیان ارائه شده است.

از جنگلبانان منطقه نیز مصدوم شده است. مهرداد خزایی پول درباره جزئیات این ماجرا گفت: در پی کشت و مراقبت از عرصه های منابع طبیعی در مناطق جنگلی شهر نشتارود مأمورین منابع طبیعی با تعدادی از قاچاقچیان چوب در حین قطع درختان برخورد کرده و متهمین به مأمورین منابع طبیعی حمله ور شده و یکی از جنگلبانان را مصدوم و روانه بیمارستان می کنند. وی از مصدوم شدن این جنگلبانان از ناحیه سر و صورت خبر داد و گفت: قاچاقچیان چوب با مأمورین منابع طبیعی با تعدادی از قاچاقچیان چوب در حین قطع درختان برخورد کرده و متهمین به مأمورین منابع طبیعی حمله کرده که به درگیری و نزاع با مأمورین منجر می شود. متهمان پس از مصدوم کردن این مأمور از صحنه جرم فرار کردند. البته، قاچاقچیان فراری بومی منطقه هستند و شناسایی شده اند و موضوع، از زمان وقوع به دادستان شهرستان نشتارود گزارش شده و پرونده با دستور ویژه دادستان در حال رسیدگی است.

ضرب و شتم یک جنگلبان دیگر در سوادکوه شمالی

چند روز گذشته هم جنگلبان دیگری که در هنگام کشت زنی موفق به کشف چوب های قاچاق، شده بود، توسط فردی که اقدام به دپوی چوب های قاچاق کرده بود بشدت مجروح شد. این جنگلبان به دلیل بشدت جراحات وارده به بیمارستان شهید بهشتی بابل منتقل شد. پس از این حادثه با هماهنگی منابع طبیعی و آبخیزداری سوادکوه شمالی و مسئول کشیک وقت با ریاست دادگستری شهرستان، دستور جلب متهم، فک پلاک و توقیف خودرو کامیونت وی صادر و همچنین چوب آلات کشف شده نیز جهت سیر مراحل قانونی ضبط شد.

ضرب و شتم جنگلبانان توسط قاچاقچیان چوب

سرپرست اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان مازندران نیز از درگیری قاچاقچیان چوب با نیروهای جنگلبانی در شهر نشتارود تکلیف خبر داد. در این درگیری به یکی از مأموران منابع طبیعی حمله شده و یکی دیگر

جنگل ها با مجوز دادستانی خبر داد و افزود: با مجوزی که از سوی دادستان دریافت شد؛ کشت شب هم در جنگل ها مستقر بود و یک توقیفی هم داشتیم. ساعت سه صبح روز ۲۳ فروردین در ۴ نقطه صعب العبور شهرستان بهشهر، قاچاقچیان چوب با اهر موتورهای سارزی در اقدامی غیراخلاقی به قطع درختان پرداختند.

مدیرکل منابع طبیعی مازندران از رسانه ها و حامیان منابع طبیعی درخواست کرد تا در راستای فرهنگسازی از صیانت از جنگل ها اقدام به روشنگری کنند و گفت: این اقدام مذبحانه قاچاقچیان چوب در مازندران مسئولان را در برخورد قانونی مصمم تر کرده و موجب می شود ما در برخورد با آنان عقب نشینی نکنیم.

او در ادامه از صدور دستور فوری دادستان بهشهر برای پیگیری جدی این پرونده خبر داد و تأکید کرد که بزودی با متخلفان برخورد قانونی خواهد شد.

علوی بر لزوم برخورد جدی با قاچاقچیان چوب در مازندران و مبارزه با آنها تأکید کرد و هشدار داد: اگر با آنها برخورد نشود دست به اقدامات خطرناک تری می زنند. برای مثال سال گذشته در منطقه الندان در ۱۲ نقطه همزمان آتش سوزی صورت گرفت. لازم است اقدامات امنیتی در شناسایی این افراد با جدیت پیگیری می شود و اجازه تعرض به هیچ منعطف طلبی داده نمی شود. او درباره برخورد با این قاچاقچیان اینطور گفت: با مجوز قانونی حساب بانکی قاچاقچیان مسدود، خودروهای آنان توقیف و دیوی چوب این افراد خاطی تعطیل شد از این رو تهدید کردند که تلافی را سر شما و همکاران تان درمی آوریم.

علوی همچنین از استقرار کشت شب در

استان در یک ماه گذشته؛ شاهد ۸ مورد حمله از سوی قاچاقچیان منابع طبیعی و چوب به همکاران و خانواده هایشان بودیم. به طوری که قاچاقچیان منابع طبیعی در آمل، بهشهر و گلگاه به منازل، خودرو، باغ های مرکبات و وسایل و تجهیزات زندگی نیروهای منابع طبیعی حمله کرده و باعث بروز خسارت جدی به آنها شده اند.

البته، انتقام جویی قاچاقچیان تنها شامل حمله به باغ ها و منازل جنگلبانان نمی شود. براساس گزارش ها حدود ۷۰ اصله درخت جنگلی در محدوده جنگل های شهرستان های بهشهر و گلگاه قطع شده و چند مسیر ارتباطی از جمله جاده یاسندرز، سرخ او و مهدیرجه توسط قاچاقچیان مسدود شده است. علوی در این باره توضیح داد: قاچاقچیان چوب منافع شخصی خود را در خطر دیدند و با قطع درختان حاشیه جاده قصد دارند تلافی کنند. بلافاصله مأموران و حافظان منابع طبیعی و دادستان بهشهر در صحنه جرم حضور یافتند؛ پرونده لازم تشکیل و دستور بازداشت افراد مشکوک هم صادر شد.

مدیرکل منابع طبیعی مازندران معتقد است قاچاقچیان می خواهند با این اقدامات آنها را از برخورد قانونی خود در صیانت از جنگل منصرف کنند. این درحالی است که صیانت و حفاظت از منابع طبیعی در استان با جدیت پیگیری می شود و اجازه تعرض به هیچ منعطف طلبی داده نمی شود. او درباره برخورد با این قاچاقچیان اینطور گفت: با مجوز قانونی حساب بانکی قاچاقچیان مسدود، خودروهای آنان توقیف و دیوی چوب این افراد خاطی تعطیل شد از این رو تهدید کردند که تلافی را سر شما و همکاران تان درمی آوریم.

علوی همچنین از استقرار کشت شب در

ورود دستگاه قضا به موضوع قطع ۷۰ اصله درخت کهنسال در جنگل های هیرکانی بهشهر

انتقام جویی از جنگلبانان

عکس / ایرنا

مجرمانه را برخورد جدی منابع طبیعی با قاچاقچیان در ماه های اخیر دانست. علوی درباره جزئیات این ماجرا اینطور گفت: با تشدید اقدامات حفاظتی منابع طبیعی

گروه زیست بوم/ مدیرکل منابع طبیعی

مازندران از انتقام جویی قاچاقچیان چوب از جنگلبانان و کارکنان منابع طبیعی مازندران خبر داد. سید علی علوی علت این اقدام

گزارش خبری